

XL

Betænkning

over

Forslag til Lov om Tilskud til private Realskoler.

(Afgiven af Folketingets Udvalg den 18de Marts 1902.)

Skønt det foreliggende Forslag kun tilsigter at fastsætte Reglerne for Stats-tilskuddets Fordeling til de private Realskoler og altsaa har et meget begrænset Omraade, idet det navnlig slet ikke indlader sig paa Skolernes indre Ordning eller paa at ændre Undervisningens Karakter og Formaal, endnu mindre gør Forsøg paa at indordne Realskolen som Led i vort samlede Skolevæsen, har det dog ikke kunnet undgaas, at Realskolens hele Stilling er bleven drøftet i Udvalget. Ud fra en saadan almindelig Drøftelse har Udvalget naaet det Synspunkt, hvorfra dets vigtigste Ændringsforslag maa ses.

Den nuværende Realskole er egentlig en Dobbelt-skole: En almindelig Børneskole og en egentlig Realskole. Den sidstnævnte har sin naturlige Berettigelse og kan slet ikke undværes, saa længe den almindelige Forberedelseseksamen opretholdes og kræves af Staten ved Besættelse af mangfoldige attraaede Stillinger eller som Forberedelse til videregaaende Studier. Derimod er Udvalget af den Mening, at Realskolen som Børneskole har mange saarbare Punkter.

Realskolens Børneklasser ville for det første vanskeligt kunne blive en selvstændig Skole, hvis Maal er sat pædagogisk under Hensyn til den egentlige Barnealders Tarv,

uden Indflydelse af uvedkommende og udenfor liggende Formaal. Børneklasserne i Realskolen ville med andre Ord under de nuværende Forhold som oftest kun egne sig til at være en Forskole for Realskolen, og dermed er denne Børneskoles Adkomst til offentlig Understøttelse efter Udvalgets Mening gjort tvivlsom. — Men Realskolen har som Børneskole en anden Side, der har trængt sig endnu stærkere frem under Udvalgets Forhandlinger, og som har været afgørende for Udvalgets Stilling. Realskolen vanskeliggør paa sine Steder Folkeskolens Arbejde mod det Maal at blive en virkelig Fællesskole for alle Samfundslags Børn i den egentlige Barnealder. At en saadan Fællesskole er et stort Gode, er vel almindelig anerkendt. Den bidrager til at udvikle den sociale Enhed, hvor Forholdene gøre denne mulig, og til at modvirke den Klasse modsætning, som de økonomiske Forhold fremelske. — I dette Stykke er Realskolen nu ved at blive en Fare ogsaa paa Landet. I mange større Stationsbyer og Landsbyer med købstadagtigt Præg rejser der sig Realskoler i de senere Aar. I flere Henseender kan dette være et Gode, idet de mange unge Mennesker, der vil have en fyldig Undervisning i de reale Fag og